

KRYZYS GLOBALNY

WSPÓŁPRACA

albo

KATASTROFA

Lesław Michnowski

**Członek Komitetu Prognoz
“Polska 2000 Plus”**

przy

Prezydium Polskiej Akademii Nauk

<http://www.kte.psl.pl>

kte@psl.org.pl

leslaw.michnowski@gmail.com

Obecny kryzys

to

jawna faza kryzysu globalnego

rozpoznanego ok. 1970 roku

monitoringiem dynamicznym

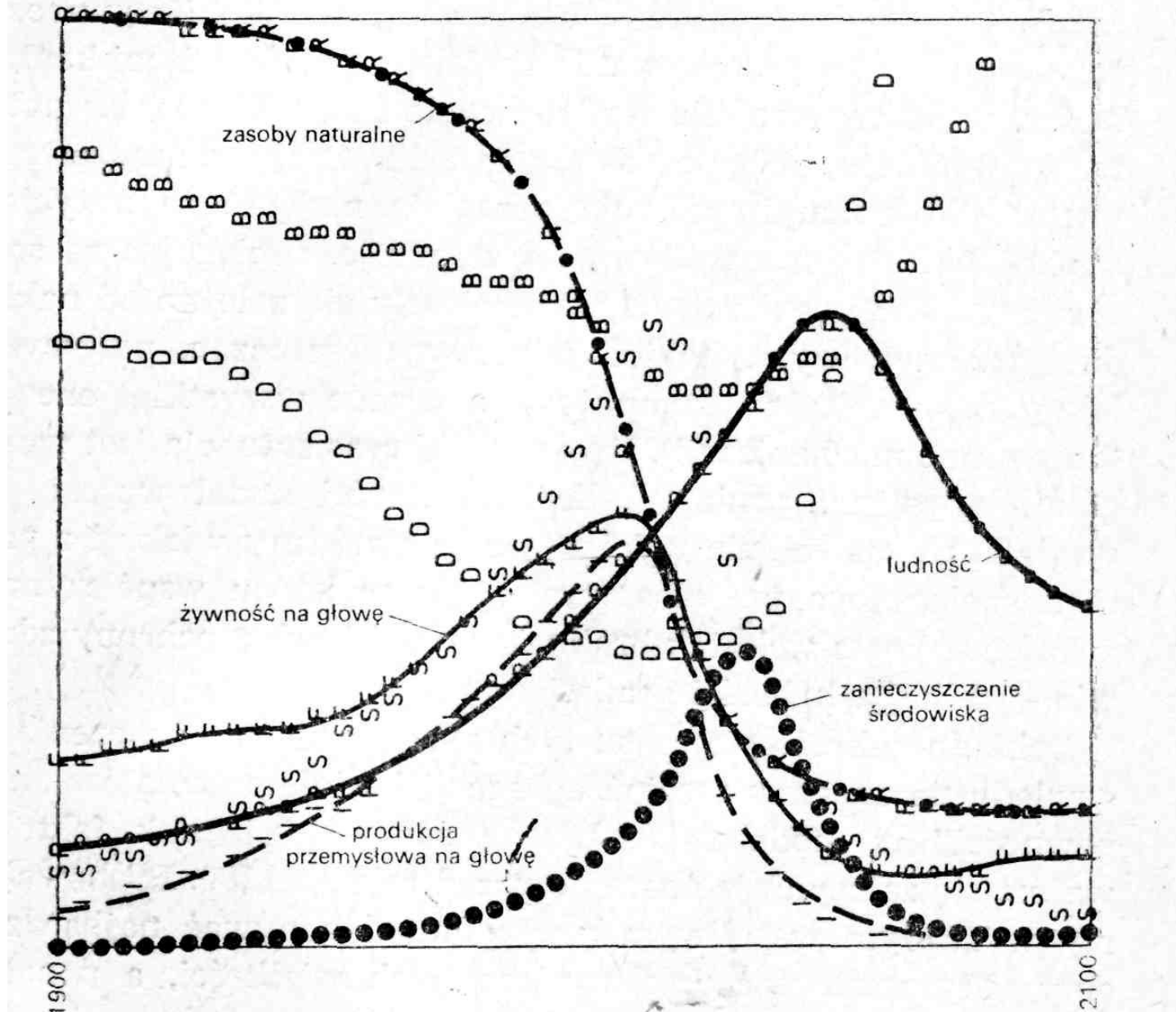
w ramach

Raportu dla Klubu Rzymskiego

„Granice wzrostu”

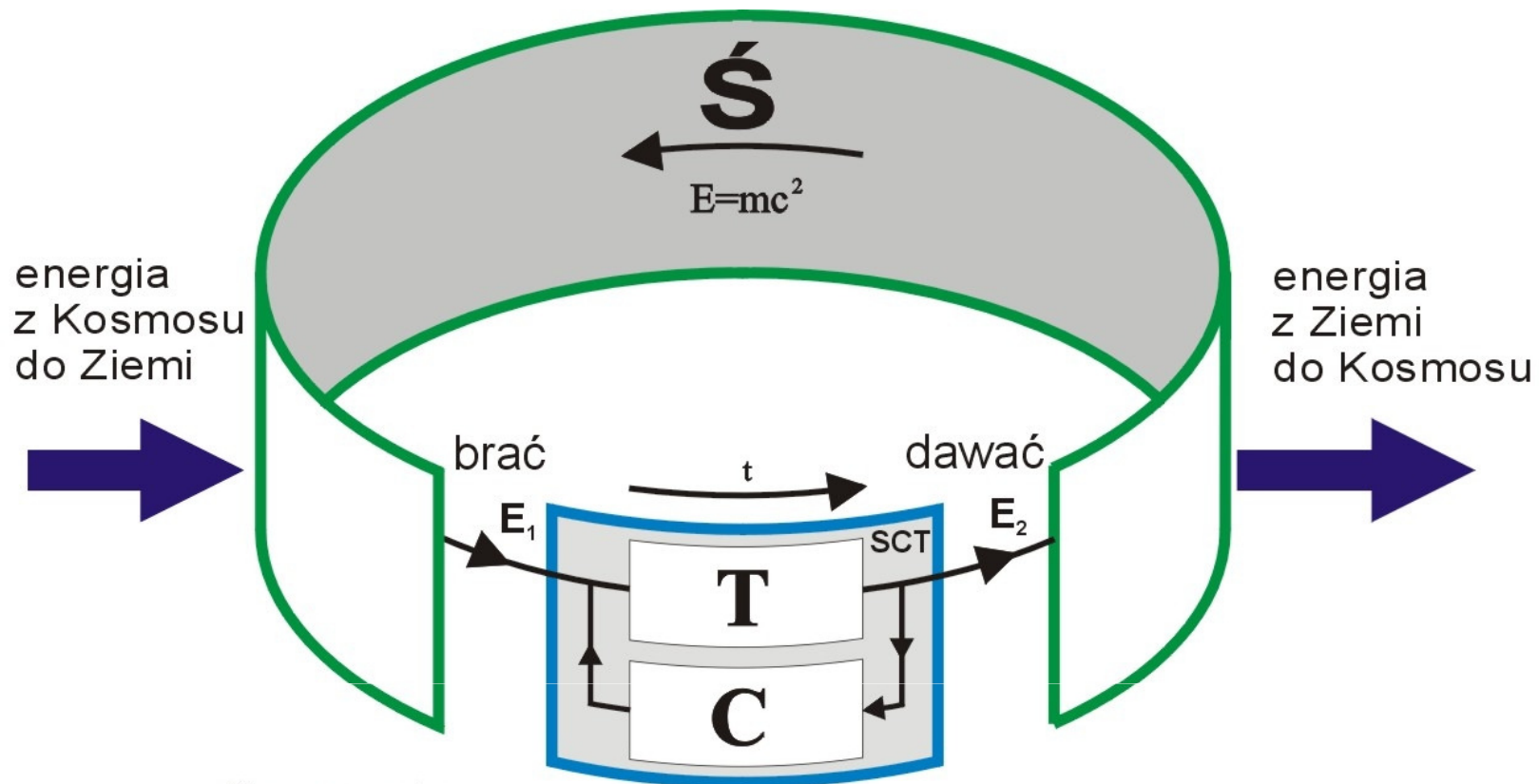
(LtG, Dennis Meadows i inni)

RYS. 49. Model świata. Przebieg typowy

Meadows, D.H., ...Granice wzrostu (1972)

Symulacja LtG
przy założeniu **nadmiaru**
dostępnych **zasobów** naturalnych
wykazała
w istocie **taki sam**
- ku globalnej katastrofie -
przebieg.

Oznaczenia:

SCT system: człowiek - technika;

Ś środowisko (społeczno-przyrodnicze albo przyrodnicze);

T technika (środki i sposoby);

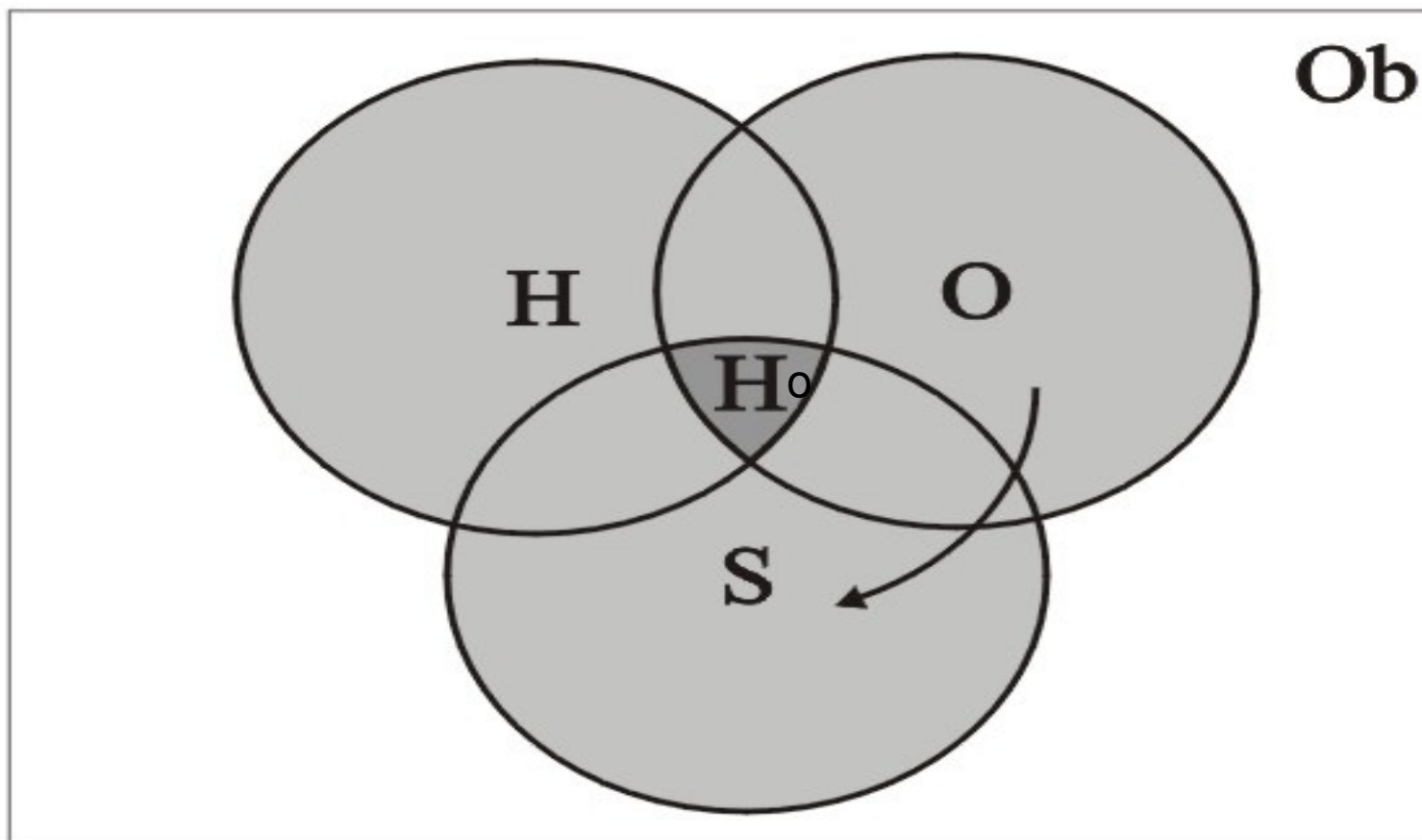
C człowiek jako sterowniczy podsystem SCT;

t czas;

E_1 energia "na wejściu" (falowa i substancjalna);

E_2 energia "na wyjściu" (w szerszym znaczeniu).

Rys. 1 Globalny ekosystem jako system otwarty, system życia i system: człowiek - technika - środowisko

Oznaczenia: HO- homeostat

O - orgware

S - software

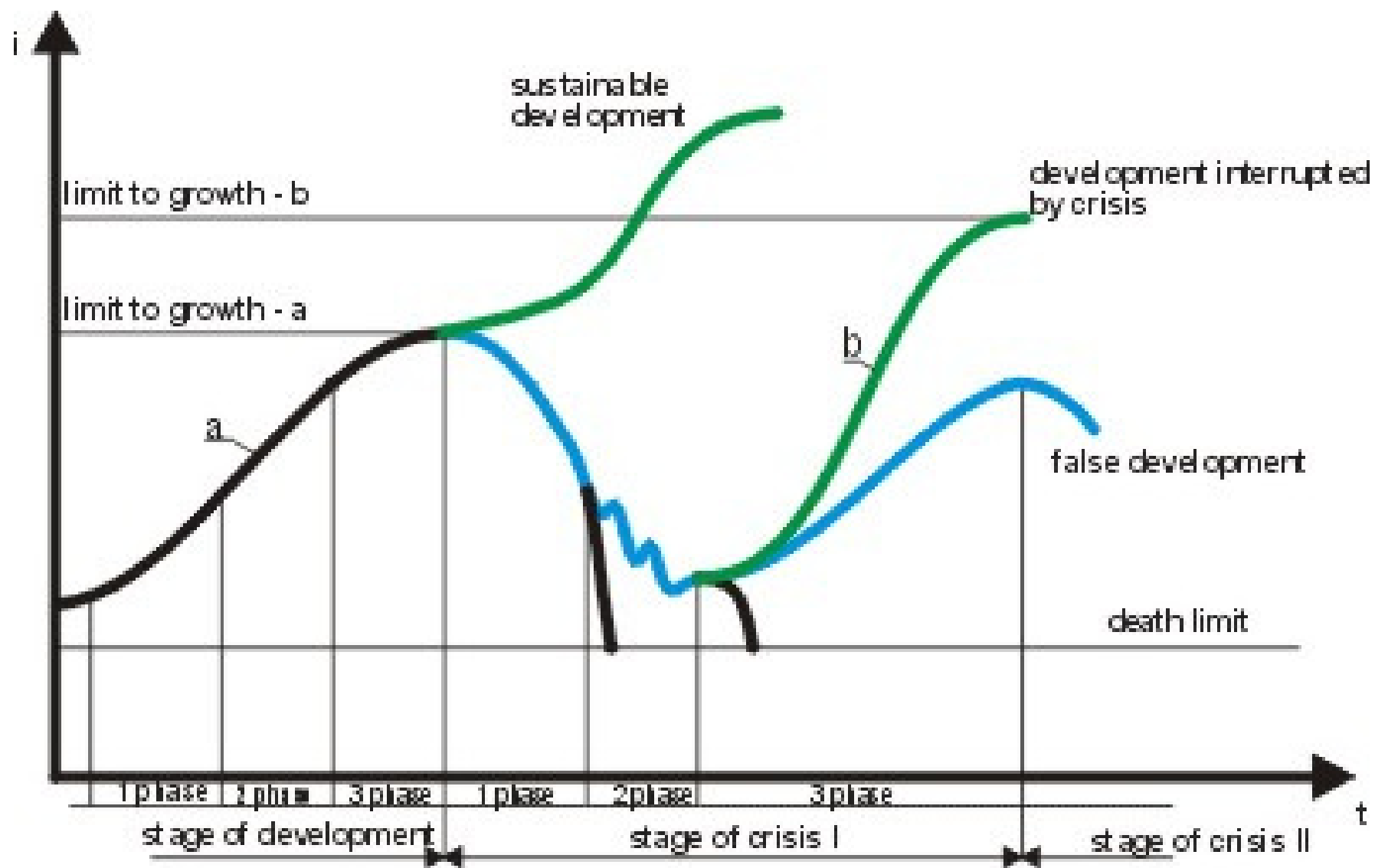
H - hardware

Ob - otoczenie bliższe

↙ - kolejność przebudowy infrastruktury

Rys.23 Składniki struktury systemu: człowiek - technika i kolejność ich doskonalenia

**Doskonalenie homeostatu
i
integrowanie
istniejących elementów
(także dobrych doświadczeń!)
w nowe całości
- wraz z rozwojowym
przekraczaniem granic wzrostu -
jako warunek
ULTRASTABILNOŚCI SCT**

Problemy do rozwiązania:

- (1) spowolnić wyczerpywanie - oraz zapewnić **dostęp do** alternatywnych - **źródeł zasobów** naturalnych (w tym energii);
- (2) chronić i **kształtować środowisko przyrodnicze** w sposób zgodny z potrzebami życia człowieka;
- (3) powstrzymać **nadmierny** przyrost zaludnienia Ziemi (mottainai).

Po 1970 roku

Stan Zmian i Ryzyka (SZiR)

(1) szybko zachodzące **zmiany w uwarunkowaniach życia**

(stanie środowiska społ.-przyr., dostępności zasobów, tempie zmian śr., itp.), oraz konieczność **FEEDFORWARD przy kształtowaniu adekwatnych form życia** (aksjologii, ekonomiki, techniki, in)

stąd

(2) **ryzyko błędów** prognostyczno-adaptacyjnych

FEEDFORWARD

sprzężenie zwrotne wyprzedzające:

wspomaganie sterowania (procesem inercyjnym) za pomocą przewidywania przyszłych uwarunkowań jego skuteczności

Manewrująca rakietą – system antyrakietowy

**Przewidywanie zagrożeń i wyprzedzające podejmowanie przeciwdziałań
(preemptive war)**

W SZiR konieczność zarówno feedforward jak i feedback

MORALNA DEGRADACJA
form życia
nieadekwatnych
do nowych uwarunkowań życia
to
GŁÓWNY CZYNNIK
kryzysu globalnego - ekospołecznej
destrukcji

**Czym WIĘKSZE TEMPO ZMIAN
w uwarunkowaniach życia,
tym WIĘCEJ
MĄDREJ PRACY oraz
EKOSPOŁECZNIE UŻYTECZNEJ
TECHNIKI
jest NIEZBĘDNE**

**dla eliminowania negatywnych skutków
coraz szybciej postępującej
- wraz z rozwojem nauki i techniki -
MORALNEJ DEGRADACJI**

Dwie diagnozy globalnego kryzysu:

(1) PRZELUDNIENIE

na skutek **nadmiaru pracy (20-80)**, w tym:

(1.1) żywności;

(1.2) opieki zdrowotnej;

(1.3) dóbr powszechnego użytku;

albo

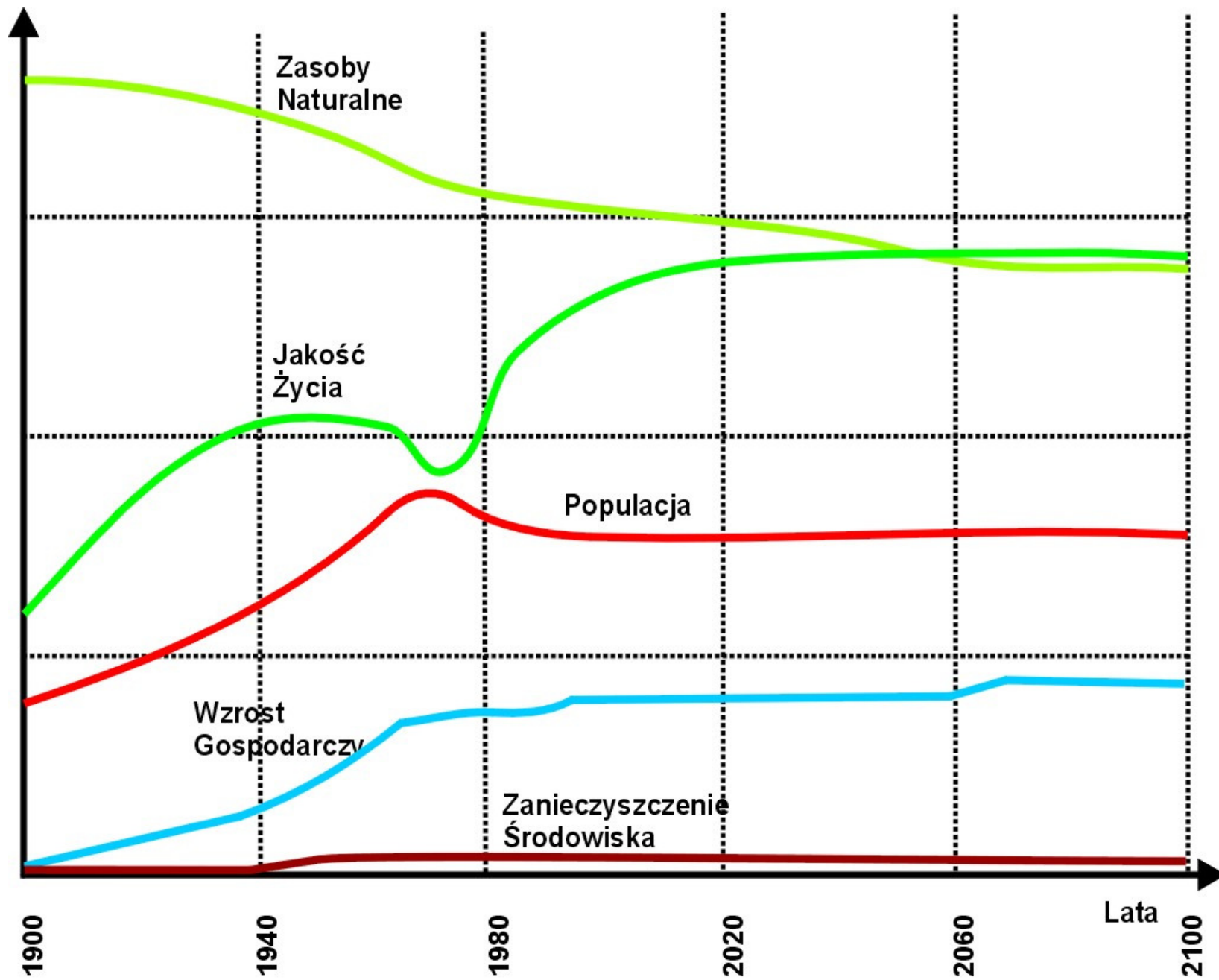
(2) BRAK ZROZUMIENIA konieczności i uwarunkowań eliminowania negatywnych skutków MORALNEJ DEGRADACJI

Dwie strategie przewycięzania globalnego kryzysu:

**(1) LEBENSRAUM -
socjal-darwinistyczna,
„zerowego wzrostu”**

albo

**(2) EKOHUMANISTYCZNA -
globalnego dobra wspólnego/
wspólnego interesu**

Źródło: (Forester, 1995)

Dennis Meadows 2009

(1) *We desperately need for **population, energy use, material use, and pollution streams to be reduced.***

http://www.euronatur.org/Interview_Dennis_Meadows.dennismeadows_en.0.htm

(2) *If you want everyone to have the full potential of mobility, adequate food and self-development, then it is **1 or 2 billion.***

(mld, obecnie jest nas ok. 6,7 mld. osób)

<http://www.spiegel.de/international/world/0,1518,66617500.html>

Jak wyjaśnić taką radykalną zmianę?

Dennis Meadows 2004

*Tools for the **Transition to Sustainability**
(...) **VISIONING** (...) *Networking* (...) *Truth-Telling*
(...) *Learning* (...) **LOVING** (...).*

Dennis Meadows

BtL 1992, LtG 30 Year Update 2004

*Another mental model says that the limits are real and close, and that there is **NOT ENOUGH TIME**, and that people **CANNOT BE MODERATE OR RESPONSIBLE OR COMPASSIONATE** (...) If the world's people choose to believe it (...) the result will be **COLLAPSE**.*

Współczesny SOCJAL-DARWINIZM:

ewolucyjna selekcja -

(nauką i wysoką techniką wspomaganą)

wykluczanie lub **śmierć**

słabszych społeczności, poprzez:

- (1) eliminującą konkurencję
- (2) „strukturalne bezrobocie”
- (3) **tajną** lub **jawną wojnę**

**Eliminowanie
SILNYCH
- LECZ NIECO SŁABSZYCH –
(zużywających duże ilości zasobów)
KONKURENTÓW
do deficytowych zasobów**

Układ Warszawski – BRIC – UE?

Skutki socjal-darwinizmu:

**(1) niszczenie socjoróżnorodności,
podstawy synergii rozwoju**

**(2) generowanie
wzajemnie wyniszczającego
obronnego oporu**

**(3) uniemożliwianie niezbędnej
ekohumanistycznej przemiany
cywilizacyjnej**

**W ramach socjal-darwinizmu
brak dostępu do wiedzy,
niezbędnej aby**

**- z pomocą feedforward -
eliminować
negatywne skutki
moralnej degradacji**

**LEBENSRAUM –
„zerowy wzrost”
w Stanie Zmian i Ryzyka
to
nieuchronna
globalna katastrofa**

Dla polityki
LEBENSRAUM -
„zerowego wzrostu”

Nowy totalitarny i
EKOFASZYSTOWSKI
Porządek Światowy
jest nieuchronny

**Dla skrócenia czasu adaptacji
do SZiR**

**i ukształtowania zdolności
eliminowania**

**negatywnych skutków
moralnej degradacji**

KONIECZNOŚĆ EKOHUMANIZMU

EKOHUMANIZM

PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE

dla **DOBRA WSPÓLNEGO**

- czyli **WSPÓLNEGO INTERESU**

wszystkich ludzi (bogatych i biednych, społeczności wysoko rozwiniętych i w rozwoju opóźnionych), ich następców oraz **środowiska przyrodniczego** –

POWSZECHNIE WSPOMAGANE

nauką i wysoką techniką oraz

KULTURĄ INFORMACYJNĄ.

PRZERWA

**Jak może być realizowana
strategia
LEBENSRAUM –
„zerowego wzrostu”:
1 mld Ziemi?**

(1) patologiczne wzmacnianie układu: Centrum (**1 mld**, „**nadludzie**”) – Peryferie (**6 mld**, „**podludzie**”);

(2) kreowanie super-bogatyh społeczności Centrum - wspomagających taką strategię oraz zdolnych do samoobrony

(3) **NISZCZENIE** w Peryferiach pro-
państwowych **ELIT**, zastępowanie
ich **PSEUDOELITAMI**
podporządkowanymi Centrum,

(4) degradowanie zdolności obronno-rozwojowej państw Peryferii, w tym:

(4.1) myśli strategicznej

(4.2) dostępności informacji

(4.3) gospodarki

(4.4) nauki

(4.5) mediów

(4.6) potencjału intelektualnego,

w tym: (4.6.1) etyki

(4.6.2) edukacji

(degradowanie ...)

(4.7) zdrowia, wyżywienia

(4.8) potencjału obronnego, w tym.

(4.8.1.) wiedzy o metodach
tajnej wojny - "bez
wyjmowania miecza"

(4.8.2.) związków zawodowych,

(4.8.3.) silnych organizacji
religijnych (zwłaszcza.
Kościoła Katolickiego)

- (5) wzajemne antagonizowanie społeczności Peryferii
- (6) wzmacnianie sił obronnych (w tym wojny cybernetycznej) Centrum
- (7) budowanie globalnego ORWELLOWSKIEGO totalitaryzmu
- (8) demonstrowanie **siły** realizacyjnego potencjału – zastraszanie Peryferii

**JAK PRZEZWYCIĘŻAĆ
GLOBALNY KRYZYS
uznając
moralną degradację i brak
feedforward
za jego
główne przyczyny?**

Niezbędność „backcasting” – strategicznego projektowania wizyjnego

ZASADA GENERALNA

**DOZWOLONE TO WSZYSTKO, CO
NIE POWODUJE BEZWZGŁĘDNEGO
DEGRADOWANIA ŚRODOWISKA
(SPOŁECZNO-PRZYRODNICZEGO)**

Podstawowe działania antykryzysowe

(1) stymulować

**ekospołecznie użyteczną aktywność
społeczno-gospodarczą (a nie
bezrobocie);**

(2) ukształtować **feedforward**, w tym
dostęp do wiedzy o zagrożeniach
i przewidywanych **skutkach** ludzkich
działań oraz innych **zmian** w
uwarunkowaniach życia.

Ewolucja ekohumanistyczna

**(1) wstępna selekcja politycznych
zamierzeń (symulacją komputerową)**

w PRZESTRZENI WIRTUALNEJ

i za pomocą

EKOHUMANISTYCZNEGO

wartościowania, oraz

(2) stymulowanie

EKOSPOŁECZNIE UŻYTECZNEJ

poznawczo-innowacyjnej

AKTYWNOŚCI TWÓRCZEJ

**Rozwojowe przekraczanie
granic wzrostu
uwarunkowane zwiększaniem:**

- (1) sprawności informacyjnej**
- (2) dalekowzrocności;**
- (3) elastyczności;**
- (4) podatności innowacyjnej;**
- (5) rezerwotwórczości, oraz**
- (6) obszaru opiekuńczej troski o kondycję środowiska.**

Strategia ekohumanistyczna

(1) W miejsce egoizmu aksjologia **globalnego** dobra **wspólnego/** **wspólnego interesu** (win-win);

(2) Aktywizacja posiadanego potencjału intelektualnego i naukowo-wytwórczego;

(3) **Globalna współpraca i koordynacja działalności naukowo-wytwórczej.**

(4) Zdolność wizyjnego programowania strategicznego (**backcasting**)

(5) **Nowa, EKOSPOŁECZNIE UŻYTECZNA rewolucja naukowo-techniczna;**

(6) **System informacyjny** umożliwiający:

(a) **MONITORING DYNAMICZNY**,
(czyli prognozowanie konsekwencji polityki i innych zmian w uwarunkowaniach życia, w tym zagrożeń);

(b) **symulacyjne projektowanie** nowych rozwiązań społeczno-gospodarczych, w tym technicznych

(c) wyznaczanie kompleksowych (w tym społecznych i przyrodniczych, rozległych w czasie i przestrzeni) korzyści i kosztów zamierzeń i efektów działalności społeczno-gospodarczej oraz „kosztów jednostkowych stosowania technik (KJST)”;

(7) Uspołecznienie wiedzy
niezbędnej do przewidywania i
eliminowania zagrożeń oraz
poznawania kompleksowych
skutków ludzkich działań i innych
zmian w uwarunkowaniach życia
ludzi i przyrody;

(8) Wysoce **elastyczne metody** działania, w tym intelektualna **samodzielność** i elastyczna **automatyzacja**;

(9) Powstrzymanie nadmiernej **rozrodczości** społeczności opóźnionych w rozwoju drogą **awansu kulturowego** i **stymulowania ekospołecznie użytecznej aktywności** społeczno-gospodarczej.

**(10) System ekonomiczny
trwałego rozwoju –
sprawiedliwości ekospołecznej,
oparty na wiedzy o kompleksowych
– w tym społecznych i
przyrodniczych –
korzyściach i kosztach
gospodarowania.**

System ekonomiczny trwałego rozwoju powinien stymulować:

- racjonalną konsumpcję, oraz

- na GLOBALNE DOBRO

WSPÓLNE nakierowaną

aktywność wytwórczą, w tym

poznawczo-innowacyjną,

poprzez:

**(1) podział efektów społecznego
procesu pracy według
ekospołecznej użyteczności jej
podmiotów;**

(„złote klamki”)

**(2) odejście w polityce
finansowej od „paradygmatu
inflacyjnego” na rzecz
„deflacyjnego”;**

(3) powierzenie bankom zadanie stymulowania ekospołecznie użytecznego postępu naukowo-technicznego.

(4) politykę podatkową:

**(a) ograniczającą wytwórczość
degradującą środowisko,**

**(b) preferującą obniżanie „kosztu
jednostkowego stosowania
techniki (KJST)” ,**

**(c) ekospołecznie użytecznie
AKTYWIZUJĄCĄ kapitał
(poszerzony podatek
katastralny);**

W efekcie takiej przebudowy systemu ekonomicznego (w tym finansowego):

(1) zaoszczędzone pieniądze przekazywane „na procent” do banków i ekospołecznie użytecznie wykorzystywane;

**(2) konsumpcja „sprawnościowa” (w
miejsce zbędnej): racjonalne
odżywianie oraz zakup wyrobów
(także w ramach inwestycji, np.
mieszkaniowych) niezbędnych do
życia lub nowej generacji,
przynoszących realne korzyści
konsumentowi i środowisku;**

(3) gromadzenie środków, m.in. finansowych, na
- zgodną z prognozowanymi zmianami uwarunkowań życia -
przebudowę infrastruktury i inne działania adaptacyjne;

(4) rozwojowe wspomaganie społeczności słabszych lub zagrożonych, na przykład wzrostem temperatury, podnoszeniem poziomu oceanów, obniżaniem poziomu wód gruntowych, itp;

(5) tworzenie przyszłościowych przesłanek życia w razie wystąpienia trudnych do przewidzenia zaburzeń, lub na przykład w przypadku oziębienia klimatu.

**Nadrzędne globalne (ONZ)
zarządzenie „pośrednie” - na
zasadzie pomocniczości:**

- (1) rozpoznawanie zagrożeń
- (2) informowanie o zagrożeniach
- (3) organizowanie obronnej
współpracy
- (4) koordynowanie obrony

- (5) tworzenie, zwłaszcza Informacyjnych, podstaw ekonomiki trwałego rozwoju
- (6) tworzenie rezerw zasobów materialnych i intelektualnych „na wszelki wypadek”

**Konieczność
DŁUGOMYŚLNYCH struktur
Państwa Polskiego, UE i ONZ:
zdolnych do realizowania
dalekosiężnej strategii trwałego
rozwoju światowej społeczności,
w tym przewycięzania zagrożeń
rozpoznawanych
Z WYPRZEDZENIEM**

Inne czynniki antykryzysowej obrony:

(1) ekohumanistyczny **sojusz silnych** zagrożonych społeczności

(2) międzynarodowy barter i podział pracy

(3) społeczna gospodarka rynkowa
(Bojarski, Kowalik, Merkel, Hu Jintao)

(4) podatki: katastralny, progresywny i Tobina

Kryzys

źle rozpoznany

będzie

kryzysem „pełzającym”,

mającym za **cel** doprowadzenie

– wraz z wyeliminowaniem słabszych

narodów i cywilizacji -

do 1 mld Ziemi

Podjąć próbę przekonania światowej elity realnej władzy („możnych tego świata”), iż **ekohumanistyczna przemiana cywilizacyjna** jest nie tylko konieczna, lecz także **możliwa** i **leży w interesie bogatych, wysoko rozwiniętych społeczności**

Poddać pod dyskusję problemy:

1. moralna degradacja
2. cyborgi i przeludnienie
3. globalny monitoring dynamiczny
4. inne informacyjne podstawy SD
5. ekonomika trwałego rozwoju
6. ONZ-owska Rada Rozwoju
7. 50-letnia strategia trwałego rozwoju (SD) PP, UE i ONZ

Błędna diagnoza
globalnego kryzysu
oraz
strategia „zerowego wzrostu”
to **przyczyny** wciąż
groźnie postępującej **degradacji**
Polskiego Państwa i gospodarki

**Czym więcej pracy
i mniej biedy,
lecz BEZ WIEDZY
O KOMPLEKSOWYCH
SKUTKACH PRACY I INNYCH
ZMIAN,
tym szybciej globalna
katastrofa**

Kryzys globalny to skutek niedostosowania do życia w Stanie Zmian i Ryzyka, w tym braku umiejętności eliminowania negatywnych następstw moralnej degradacji.

**Dla uniknięcia globalnej katastrofy
DOINFORMOWYWANA
WSPÓŁPRACA
A NIE
LEBENSRAUM.**

Dziękuję za uwagę

www.kte.psl.pl

kte@psl.org.pl

leslaw.michnowski@gmail.com

J. W. Forrester (1995)

Niesprawność intuicyjnego systemu sterowania współczesnym procesem życia społeczno-gospodarczo-przyrodniczego (homeostatu)

Niedostatek wiedzy o właściwościach systemów społeczno-gospodarczych i ekosystemów

“in the new world of infinite information resources, one country's creation of wealth based on information can be shared by all. The value of information increases, the more it is shared”

Yoshio Utsumi, Secretary General of International Telecommunication Union Statement, WSIS, Tunis 2005

***information is the key to
(sustainability) transformation.
(...) When (...) information flows
are changed, any system will
behave differently***

Meadows et. al., ***Limits to Growth, the 30 -Year
Update***